

שם המחקר: תפיסותיהם של אנשי מקצוע ושל בעלי עניין את נישואי נשים ערביות בעלות

אינטליגנציה תקינה עם גברים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית

שנה: 2015

מס' קטלוגי: 627

שם החוקר: אסמאא אבו אלעולא, מנחה: ד"ר רוני סטריאר

רשות המחקר: אוניברסיטת חיפה, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות, בית הספר לעבודה

סוציאלית

תקציר המחקר:

עבודת גמר זו לתואר שני (תזה) נערכה בסיוע מלגה מקרן שלם.

נישואי נשים בעלות אינטליגנציה תקינה לגברים בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית היא תופעה רווחת בחברה הערבית המסורתית בישראל. במחקר גישוש קודם שחקר את תפיסותיהן של הנשים הללו (עזירי-זידאן, 2008), נמצא שהן ראו בנישואיהן ביטוי לדיכוי החברתי שבו נתונות נשים רווקות בחברה המסורתית, ובו זמנית תיארו נישואין כאלה כביטוי של החיפוש האישי שלהן אחר חופש אישי. מכאן שהן רואות במצבן אמצעי להשיג עצמאות מסוימת בלי להסתכן בהסגת הגבולות הנורמטיביים בחברה שהן חיות בה בכל הנוגע לתחומי המגדר ודת.

המחקר הנוכחי מעוגן בפרדיגמה האיכותנית, ובו התחקינו אחר תפיסותיהם של אנשי מקצוע ובעלי עניין המסייעים לנשים הללו ולמשפחותיהן. הממצאים מוצגים לפי חמש תמות מרכזיות: מאפייני מודל הנישואין האמור, מקורותיו והסיבות לקיומו, תפיסות המרואיינים, תפקידיהם של שירותי הרווחה, והמלצות לטיפול בנושא.

מהממצאים עלו כמה תובנות משלימות על הסוגיה, שמציעות פרשנות חלופית להבנתה: בתחום המגדרי, בשונה מהבנייתה של החברה הערבית כחברת סף או חברה במעבר, המשתתפים תיארו אותה כחברה המאופיינת באי-צדק מגדרי רב; הם מותחים ביקורת על התפיסות הרווחות ועל ההבניות חברתיות המשרתות את דיכוי נשים, כגון הבניית עצם מוסד הנישואין ככיסוי, והבניית הגבר כ"דלת" הגנה בפני "כלבים", או כ"מפתח" להגשמת התפקידים הנורמטיביים בחברה.

ממצאי המחקר מדגישים את הצורך באיסוף מידע על ממדי התופעה ועל מאפייניה, וכן בהקצאת משאבים לפיתוח התערבויות, שירותים חברתיים, ומדיניות סעד מוגדרת ומפורשת של שירותי הרווחה, לתמיכה במשפחות המעורבות ובקהילותיהן.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)